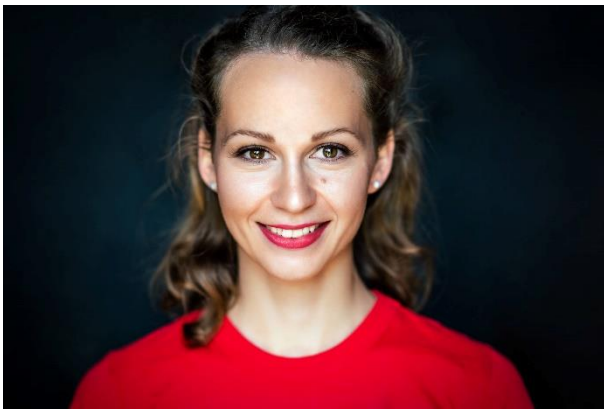

7.5 Folklór

Lúčničiarka V. Miščíková priniesla do škôl folklór

Folklóru sa venovala na profesionálnej úrovni, ale neostala iba pri tanci. **Veronika Miščíková** vedie kurzy folklórneho tanca a remesiel a má veľké plány, ako ľuďom ukázať skutočné ľudové umenie a vzdelávať ďalších odborníkov.

Plánovala študovať na vysokej škole grafiku, ale napokon ju očarilo tanečné umenie. Rok pôsobila vo folklórnom súbore Jánošík vo Zvolene a sedem rokov v Lúčnici, kde sa venovala okrem tanca aj údržbe a tvorbe krojov. Tanec učila v detskom folklórnom súbore Vienok v Bratislave a neskôr na umeleckej škole Adamante.

„V Bratislave som to napokon zabalila a išla som domov,“ usmieva sa Veronika Miščíková. Vrátila sa do rodného Trenčína, kde už pár rokov pokračuje v tanečnej pedagogike, vyučuje tradičnú ľudovú kultúru a venuje sa rozvoju ľudových remesiel.

V médiách sa o Veronike Miščíkovej dočítame, že vytvorila nový vyučovací predmet pre základné školy – folkloristiku. „Vychádzala som z rôznych materiálov, keďže ľudia sa snažia niekoľko desiatok rokov navrátiť folklór k deťom,“ vysvetľuje Veronika Miščíková. Už v prvej triede sa

deti v rámci tohto voliteľného predmetu učia o zvykoch, tancoch, piesňach, krojoch, ľudových hudobných nástrojoch a celkovo o tom, ako žili ľudia z ich kraja v minulosti.

„Mám k dispozícii učebňu aj telocvičňu, a tak to striedame. Každý druhý týždeň si chodíme zatancovať, zahrať sa ľudové hry, zaspievať si. Snažím sa deťom pripraviť hodiny čo najviac zážitkové.“

Usiluje sa ponúknuť deťom možnosť nahliadnuť do ľudových tradícií. „A až potom sa môžu rozhodnúť, či sa tomu chcú venovať v rámci krúžku. Tam je to potom intenzívnejšie.“ Podľa Veroniky Miščíkovej veľa Slovákov nevie, čo je vlastne folklór. Preto, keď dostala ponuku odovzdávať vedomosti a zručnosti prvákovi na základnej škole, prijala ju.

„Začala som učiť pred dvoma rokmi v Bratislave, teraz od septembra pokračujem už tretí rok, aktuálne v rodnom Trenčíne.“

Rok trvalo, kým postupne vytvorila učebné osnovy.

„Zvažovala som, do akej miery sa mám venovať tancu a do akej remeslám. Seletovala som materiály a videá. Ale robím

aj exkurzie na gazdovstve, kde sa deti učia remeslám zážitkovou formou,“ opisuje, ako vyzerajú hodiny predmetu folkloristika u prvákov na troch základných školách v Trenčíne.

S kamarátkami nedávno založili občianske združenie, ktoré sa venuje kurzom tradičných remesiel v Trenčíne. „Vyrábame zo šúpolia bábiky i košíky, tkáme, maľujeme vajíčka, drôtikujeme, vyšívame, šijeme kroje. Hrnčiara zatiaľ nemáme – hrnčiarstvo zaujíma totiž veľa ľudí a už je toho aj v Trenčíne veľa.“

Kurzy sa zameriavajú na deti, mládež, ale aj dospelých: „Od októbra sme otvorili prvé dvojtrojmesačné kurzy. V lete sme mali pilotný projekt – detský tábor a dopadlo to veľmi dobre. Spojili sme remeslá a ľudové tance. Deti pochopili, kto sú tovariš, cechmajster a učeň, tancovali rôzne tance. Na záver tábora prišli rodiny a deti ukázali, čo sa naučili a vyrobili.“

Do budúcnosti má ešte veľa plánov, napríklad založiť si centrum tradičných remesiel, kde by organizovala rôzne pred-

nášky. „Bol by tam aj obchod so suvenírmi. Trenčín je turisticky zaujímavý. Ak ide o uchovávanie kultúrneho dedičstva, máme tu toho dosť. Rada by som chodila na výskumy, zhromažďovala materiály a napísala knihu,“ hovorí. Aktuálne stále žije učením prváčikov a popoludní robí kurzy.

Veronika Miščiková (29) študovala odbor tanečné umenie – pedagóg ľudového tanca na Vysokej škole múzických umení. Tancovala vo vojenskom FS Jánošík vo Zvolene a v Lúčnici. Po štúdiu sa vrátila do rodného Trenčína, kde pokračuje ako tanečná pedagogička. Účinkovala v muzikáli Kubo i v predstavení Strom **Jána Ďurovčika**.

Index – Profit 08.01.2020

Pomocná evidencia 010/01/2020

Slovenský Deň kroja zavítal do Opatovej

Trenčianska mestská časť Opatová žila vo štvrtok 9. júla ľudovým umením i folklórom. Deň kroja, ktorý bol náhradou za zrušené podujatie v Banskej Bystrici, ponúkol vystúpenia folklórnych skupín či krojovaný sprievod ulicami.

„V Banskej Bystrici sa každoročne koná podujatie Deň kroja. Tento rok má z dôvodu koronakrízy a všetkých vecí, ktoré sa udiali podtitul: „Prídeme za vami“. Boli sme vybraní medzi viaceré obce, aby sem prišiel štáb a natočil celú krásu kroja,“ uviedla spoluorganizátorka podujatia **Ľubica Líšková**.

Súčasťou Dňa kroja bol i krojovaný sprievod mestskou časťou.

„Mali sme tému svadobného sprievodu, na začiatku bola svadobná vlajka, čiže sme tam mali svadobného vlajkonosiča, potom všetky zložky, ktoré pôsobia v kultúrnom dome Opatová, čiže folklórny súbor Čákovec, harmonikárov Opatová, dychovú hudbu Opatovanka, našich hasičov a veľmi veľa nadšencov z Opatovej, ktorí neváhali, prišli a obliekli si opatovský kroj alebo kroj z blízkeho okolia,“ priblížila.

Celý krojovaný sprievod dorazil do mlyna, kde ich čakala mladá nevesta a účastníci sprievodu mali možnosť ukázať svoje umenie. Návštevníci tak mohli vidieť i klasickú opatovskú odobierku nevesty.

Súčasťou podujatia boli i ukážky tkáčstva, ktorých sa zhostila 78-ročná **Katarína Čáčková**: „Tkáčstvu sa venujem aj 70 rokov, mala som desať rokov, keď som začala. Keď mama odišla spať, mohla som sa to naučiť. Muselo sa dávať pozor, aby boli pekné kraje a nie husle, z plátna sa potom robili sedliacke košele, chlapi nosievali aj gate. To sa nosilo na robotách.“

Keď tkali plátno, s konopou alebo bavlnou, trvalo to podľa nej aj šesť hodín, keď zase niekto tkal koberce a mal pri tom pomoc, meter spravil za tri hodiny.

„Snažíme sa, aby tu tradície nejakým spôsobom fungovali.

Hodové sväté omše sa nikdy nezaobídu bez krojovaného sprievodu. Vďaka tým ľuďom, ktorí tvoria kultúru v Opatovej, či už dychová hudba Opatovanka alebo naši harmonikári, prípadne novo-

vzniknutý folklórny súbor Čákovec, budú tradície pokračovať ďalej,“ skonštatovala Ľubica Líšková.

Tradície Opatovej zosobňuje i 96-ročná **Alžbeta Melišová**, ktorá chodí v kroji celý život. „Keď som ja bola mladá, aj ja som chodila do sprievodu. Veľmi sa mi to páčilo, aj divadlo, aj muzika,“ dodala.

Výnimočnú folklórnu udalosť si nenechal ujsť ani primátor Trenčína **Richard Rybníček**: „Napriek tomu, že sme ôsme najväčšie mesto na Slovensku, sme nesmierne

folkloristické mesto. Pokojne by som Trenčín a okolie nazval spolu s Myjavou mekkou folklóru. Máme množstvo súborov a hlavne 500 malých detí, ktoré už do súborov chodia. Opatová

je krásny príklad toho, že keď aj obec pôsobí vo väčšej municipalite, to ešte neznamená, že stratí svoje tradície. Mesto ju v tom veľmi rado podporuje.“

Účastníci Slovenského dňa kroja si udalosť užívali plnými dúškami, odvádiť sa ozýval spev a radostné očakávania, či si zatancujú práve na tú svoju obľúbenú nôtu. Po výdatnej veselici sprevádzali mladý pár do kostola Svätého Stanislava v Opatovej.

www.dobrenoviny.sk 09.07.2020

Pomocná evidencia 321/01/2020

Storočné opatovské kroje vo finále televíznej show

Viac ako dvesto účinkujúcich v nádherných krojoch z 22 obcí celého Slovenska sa zúčastnilo televízneho nakrúcania záverečného podujatia v rámci projektu Slovenský deň kroja. Nechýbali medzi nimi ani zástupcovia Opatovej vo svojich

typických krojoch. Dokumentárny film, v ktorom sa predstavili aj propagátori nášho regiónu, premietli na televíznych obrazovkách v nedeľu 11. októbra na stanici RTVS.

Opatovské kroje s typickou čiernou výšivkou na nohaviciach a s farebným ľudovým motívom na lajblíku a nadšenci

folklóru z tejto oblasti upúťali tvorcov projektu „Slovenský deň kroja“. Ten vyvrcholil v sobotu 12. septembra nakrúcaním televízneho dokumentu na Donovaloch. Nadšenci

folklóru z Opatovej opatrujú klenoty ľudovej umeleckej tvorby po predkoch už mnoho generácií. Mnohé z krojov majú už vyše sto rokov. Tieto dopĺňajú novšími krojmi.

„Bola to skvelá reprezentácia nášho mesta, mestskej časti Opatová, nášho regiónu i celého kraja. Veľmi sa teším z takýchto kultúrnych akcií. Slovensko je nádherné a naše zvyky a tradície sú ešte krajšie. A preto ma teší, koľko ľudí má stále kroje a zachováva si zvyky z predošlých generácií,“ povedal **Martin Trepáč**, účinkujúci z Opatovej.

Práve toto podujatie bolo o predstavení krojov a tradícií z rôznych regiónov Slovenska. Okrem Opatovej sa na Donovaloch predstavili v rázovitých krojoch aj účinkujúci z Hrochote, Terchovej, Očovej, Štrby, Liptovských Sliachov, Radvane, Skalice, Krivian, Kozároviec, Nových Zámkov a z mnohých ďalších obcí a miest celého Slovenska. Autori televízneho projektu navštívili postupne od stredy 28. mája so štábom 30 vybraných obcí a regiónov Slovenska.

V Opatovej na začiatku júla nakrútili svadobnú odobierku, harmonikárov a sprievod, v ktorom nechýbala ani dychovka. Najlepšie folklórne súbory napokon vybrali do televízneho finále. Na počesť Andreja Sládkoviča, ktorý zomrel pred 200 rokmi, bola v tomto roku zvolená téma ľúbosť.

„V obciach bol rôzny počet účinkujúcich. Niekde sa predstavilo v krojoch 20 ľudí, v niektorých obciach ich bolo až 60. Počas vyvrcholenia na Donovaloch sa súbory prezentovali ukázkami čepčenia, veselíc, príchodov zo svadieb, odobierkami, pytačkami, krstinami, prekáračkami či remeselníckymi prácami v krojoch. Všetky vystúpenia boli popretkávané hudbou a spevom, nechýbali heligonkári. Krojovaných ľudí bolo na mieste približne tristo,“ prezradil folklorista Martin Trepáč.

Vzhľadom na vážnu epidemiologickú situáciu sa ani vyvrcholenie Slovenského dňa kroja nezaobišlo bez potrebných

opatrení. Z obvyklého niekoľkotisícového publika sa počet účastníkov skresal na tristo.

Folkloristi z Opatovej sa na podujatí zúčastnili doteraz v jeho všetkých ročníkoch od vzniku podujatia. Opatová sa na

pódiu na Donovaloch prezentovala svadobnou odobierkou a hudobno-speváckym vystúpením. „Ja som bol ženích, nechýbal tam ani starší, ktorý scénu sprevádzal slovom. Predstavil mi jednu nevestu, potom druhú nevestu a zobral som si za manželku až tú tretiu. Družičky však zapochybovali, či budem mať tú správnu,“ usmial sa Martin Trepáč.

Aj symbolické nalievanie alkoholu do štamprlíkov na pódiu, požehnanie rodičmi, odovzdanie krížikov, spevy a tance sprevádzali

televíznu nahrávku Opatovanov. Ich živé vystúpenie bolo obohatené veľkoplošnými videozábermi v päťminútovom zostrihu z júlového natáčania v Opatovej.

„Väčšina našich krojov bola historická. Pani Katka Čáčková sa krojom celý život venovala a dokáže ich vytvoriť ešte aj dnes,“ dodal Martin Trepáč.

www.sme.sk 11.10.2020

Pomocná evidencia 431/01/2020